

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1920 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Röing,¹ friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Wijk, A. E. Örne, K. A. Nilson, Wohlin, Boman, Rosén, Månsson i Hagaström, Holmström, Jonsson i Hökhult, Bergman, Johansson i Kullerstad, Olsson i Kullenbergstorp, Olsson i Ramsta, P. Albert Bergström, Jespersion, Sköld och Lithander.

Genom proposition, nr 22, av den 7 januari 1920, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga nedan införda förslag till förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt;

dels ock till täckande av de med en sådan uppskattning förenade kostnader bevilja ett belopp av 1,000,000 kronor samt därav anvisa

a) å tilläggsstat till riksstaten för år 1920 ett reservationsanslag å _____ kronor 400,000;

och

b) å extra stat för år 1921 ett reservationsanslag å _____ kronor 600,000.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 7 häft. (Nr 10.)

1

Förslag

till

Förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegrings- skatt.

Om uppskattningens ändamål m. m.

1 §.

För bestämmande av markvärde att tjäna till ledning vid framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringskatt skall verkställas uppskattning av mark i den ordning, här nedan angives, och enligt de vid denna förordning fogade särskilda anvisningar.

2 §.

1 mom. Föremål för uppskattning är mark till

a) annan fastighet än jordbruksfastighet; samt

b) sådan jordbruksfastighet eller del därav, som på grund av efterfrågan å mark för bostads-, industriellt eller därmed jämförligt ändamål äger värde utöver det, som fastigheten eller fastighetsdelen har i sin användning såsom jordbruksfastighet.

Sådant mervärde skall jämväl särskilt för sig uppskattas.

2 mom. Uppskattning äger icke rum av mark, som här nedan sägs, nämligen:

mark, som tillhör staten;

mark, som tillhör den kommun eller menighet, inom vars område marken är belägen;

mark, som upptages av kanal, järnväg, till allmänt begagnande upplåttna vägar och gator, allmänna platser, allmän flottled eller allmän farled;

sådan akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisnings-

verk och barmhärtighetsinrättningar tillhörig mark, som användes utslutande för dessa inrättnings verksamhet; samt
sådan mark, som användes utslutande för kyrkobyggnader eller bönehus eller såsom begravningsplats.

Om uppskattningsnämnd och uppgifter till ledning vid uppskattningen.

3 §.

Uppskattningen verkställs av uppskattningsnämnder, envar inom dess distrikt.

Varje stad och varje härad skall i allmänhet utgöra ett uppskattningsdistrikt. I Stockholm äger överståthållarämbetet att bestämma antalet av de uppskattningsnämnder, som där skola tillsättas, och det distrikt, varje uppskattningsnämnd skall omfatta. För annan stad, varest flera uppskattningsnämnder erfordras, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande att, efter magistratens hörande, bestämma uppskattningsnämndernas antal och uppskattningsdistrikten. Kungl. Maj:ts befallningshavande må, där så prövas lämpligt, fördela större härad i två eller flera uppskattningsdistrikt, låta köping ävensom municipalsamhälle bilda särskilt distrikt för uppskattningen samt förena två eller flera härad till ett uppskattningsdistrikt.

Med härad förstås i denna förordning jämväl de före utfärdandet av förordningen den 17 maj 1872 varande tingslag i de orter, där benämningen härad ej förekommer.

4 §.

Uppskattningsnämnd utgöres av ordförande och fyra ledamöter.

Ordföranden förordnas av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Två av nämndens ledamöter skola utses, för stad, som ej deltagar i landsting, av Kungl. Maj:ts befallningshavande och för annat uppskattningsdistrikt av vederbörande landsting. Därjämte skola i stad av stadsfullmäktige eller, där stadsfullmäktige icke finnas, av allmän rådstuga, i köping, som är egen kommun, av kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa, i municipalsamhälle och därmed likställd köping av municipalstämma eller, där municipalfullmäktige finnas, av dessa samt i landskommun av kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa väljas två personer att såsom ledamöter in-

träda i nämnden och deltaga i dess överläggningar och beslut, då uppskattning sker av mark inom staden, köpingen, municipalsamhället eller landskommunen; ägande dessa sistnämnda ledamöter icke säte och stämma i nämnden vid uppskattning av mark inom annat område än det, för vilket de blivit valda.

Vid samma tillfälle, som ledamöter i nämnden utses, skall i enahanda ordning även utses en suppleant för var ledamot av nämnden.

Till ledamöter och suppleanter i uppskattningsnämnd böra utses sådana personer, som kunna anses äga erforderlig sakkunskap och noggrann kännedom om ortens fastighets- och affärsförhållanden; och skall av de utav kommunalmyndigheten utsedda ledamöterna den ene jämte hans suppleant vara fastighetsägare.

5 §.

Genom allmän kungörelse lämnar Kungl. Maj:ts befallningshavande före den 15 augusti 1920 underrättelse om indelningen i uppskattningsdistrikt, om de personer, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnats till ordförande och, vad beträffar stad, som ej deltagar i landsting, till ledamöter och suppleanter i uppskattningsnämnderna, samt om denna förordnings bestämmelser angående val av övriga ledamöter och suppleanter i nämnderna.

I kungörelsen erinras vederbörande om den i 9 § stadgade skyldighet att avlämna uppgifter till ledning vid uppskattningen. Tillika meddelas underrättelse om tid och ställe för uppgifternas avlämnande och varest uppgiftsblanketter erhållas.

Kungörelsen skall införas i ortstidningar, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmas, en gång omedelbart efter utfärdandet och en gång under förra hälften av september månad 1920.

6 §.

Landsting skall ofördröjligen låta avlämna uppgift å de av landstinget valda ledamöter av uppskattningsnämnderna och suppleanter för dem till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som till de kommunala myndigheternas kännedom genast låter införa dessa uppgifter i länskungörelserna.

De å vederbörande kommunala myndigheter ankommande val av ledamöter och suppleanter skola förrättas under senare hälften av september eller förra hälften av oktober månad; och skall genast efter val-

förrättnings slut den, som därvid fört ordet, om valet underrätta ej mindre de valda än även Kungl. Maj:ts befallningshavande samt ordföranden i uppskattningsnämnden.

Har sålunda vald ledamot eller suppleant jämväl blivit av lands-tinget utsedd till ledamot av uppskattningsnämnd eller suppleant för sådan ledamot, föranstalte Kungl. Maj:ts befallningshavande om nytt val för kommunens vidkommande.

Besvär över val, som förrättas av vederbörande kommunala myndighet, må anföras hos Kungl. Maj:ts befallningshavande senast före klockan tolv å femtonde dagen efter valets förrättande eller, om då är helgdag, å nästa söckendag därefter; och gälle i övrigt om dylikt vals överklagande i tillämpliga delar vad i kommunalförfattningarna är stadgat angående besvär över kommunala myndigheters beslut. Över Kungl. Maj:ts befallningshavandes i anledning av besvären meddelade beslut må klagan icke föras.

7 §.

Magistratsperson, landsfogde och landsfiskal må ej utan laga förfall kunna avsäga sig förordnande att vara ordförande i eller ledamot av uppskattningsnämnd.

En var annan vare skyldig att — såvida han är inom uppskattningsdistriktet boende och icke de fem sista åren deltagit i taxeringsarbete inom distriktet eller är av laga förfall hindrad — emottaga uppdrag att vara ordförande i eller ledamot av uppskattningsnämnden.

8 §.

Till ledning vid uppskattningen skola tjäna de uppgifter, som, enligt vad nedan sägs, till uppskattningsnämnden avlämnas, ävensom de upplysningar, som kunna vinnas ur taxeringslängder och andra handlingar eller eljest äro för nämnden tillgängliga.

9 §.

Ägare av annan fastighet än jordbruksfastighet vare skyldig att utan anmaning före den 1 oktober 1920 avlämna uppgift enligt fastställt formulär om markens areal, därå uppförda byggnader och dessas brandförsäkringsvärde, köpeskilling, fastighetens taxeringsvärde och den del därav, som blivit åsatt eller kan beräknas för själva marken, samt den avkastning, fastigheten år 1919 givit, däri inbegripet hyresvärdet av out-

hyrda eller hyresfritt upplåtna eller av ägaren själv begagnade lägenheter; dock att sådan uppgiftsskyldighet ej åligger ägare av byggnad å annans mark, där ej byggnadens ägare besitter marken med sådan rätt, att han, enligt vad i 40 § stadgas, är att anse såsom ägare till marken.

Å uppgiftsblanketten bör jämväl angivas det värde, till vilket själva marken utan därå befintliga byggnader och träd enligt den uppgiftspliktiges mening skäligen kan uppskattas.

Efter anmaning, varom i 12 § sägs, vare ägare av fastighet utav ovan angivet slag pliktig att lämna jämväl de ytterligare upplysningar eller uppgifter rörande fastigheten, som för uppskattningen kunna vara erforderliga.

Ägare av jordbruksfastighet vare ävenledes pliktig att efter anmaning lämna för uppskattningen erforderliga uppgifter eller upplysningar rörande sin fastighet.

Det vare i övrigt en var obetaget att meddela de upplysningar, som kunna tjäna till ledning vid uppskattning av mark, till vilken han är ägare.

Fastighetsägare, för vilken svårighet möter att avgiva skriftlig uppgift, vare medgivet att själv eller genom ombud muntligen till uppskattningsnämndens ordförande lämna de upplysningar, varom här är fråga.

Skyldighet att avgiva uppgift eller upplysning, varom ovan sägs, åligger för omyndig förmyndaren, för sådan frånvarande, för vilken god man av domstol förordnats, gode mannen samt för oskiftat dödsbo den, som sitter i boet, evad han är delägare eller syssloman. För annan än enskild person eller oskiftat dödsbo åligger uppgiftsskyldigheten vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud.

Blanketter till de uppgifter, som i denna paragraf omförmälas, skola kostnadsfritt tillhandahållas hos ordförande i uppskattningsnämnd samt därjämte i Stockholm hos överståthållarämbetet, i övriga städer hos magistraten och å landet hos ordförande i kommunal- och municipalnämnd.

10 §.

Direktion för hypoteksinrättning skall, efter begäran av vederbörande ordförande i uppskattningsnämnd, av landskamrerare eller, i Stockholm, av kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, meddela uppgift å det värde, vartill i hypoteksinrättningen till belåning anmäld fastighet uppskattats vid värdering, som blivit för dylikt låns erhållande senast anställd och godkänd; börande i uppgiften jämväl angivas tiden för värderingens förrättande.

11 §.

Uppgifter, som avgivas utan anmaning, skola avlämnas antingen direkt till vederbörande uppskattningsnämnds ordförande eller ock för fastighet i Stockholm till överståthållarämbetet och i övrigt till Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, magistraten i den stad eller landsfiskalen i det distrikt, där den fastighet är belägen, som uppgiften angår.

Enahanda gäller i fråga om de upplysningar, som meddelas enligt 9 § femte stycket.

12 §.

Anmaning till fastighetsägare att avlämna uppgift eller upplysning skall utfärdas av uppskattningsnämndens ordförande och tillsändas den uppgiftspliktige i rekommenderat brev med allmänna posten; och skall anmaning innehålla föreläggande för den anmanade att avlämna uppgiften inom viss tid av minst åtta dagar efter delfäendet.

Landskamrerare, i Stockholm kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, äger jämväl rätt att i enahanda ordning anmana fastighetsägare att till honom lämna uppgift eller upplysning, som han kan finna behöfelig för den granskningsnämnd, varom nedan i denna förordning förmäles.

13 §.

Underlåter ägare av fastighet att inom föreskriven tid avgiva uppgift eller upplysning, som han enligt bestämmelserna i denna förordning är skyldig lämna, eller varder uppgift, som i 10 § avses, icke avlämnad, må för uppgiftens eller upplysningens erhållande anlitas biträde av Kungl. Maj:ts befallningshavande, som äger förelägga uppgiftsskyldig lämpligt vite.

14 §.

Till uppskattningsnämnds ordförande skall Kungl. Maj:ts befallningshavande före den 15 september 1920 översända de uppgifter angående brandförsäkringsvärden, köpeskillingar m. m., som blivit åren 1919 och 1920 avgivna till ledning vid taxering till fastighetsbevillning inom uppskattningsdistriktet och som hos Kungl. Maj:ts befallningshavande förvaras. Dylika uppgifter, som förvaras hos taxeringsnämnds ordförande,

äger ordförande i uppskattningsnämnd på därom gjord anhållan utbetkomma; bärande dessa uppgifter efter begagnandet till vederbörande återställas.

För uppskattningen eljest erforderlig uppgift skall, då begäran därom framställes, lämnas av vederbörande ämbetsverk eller inrättning.

15 §.

Före den 15 september 1920 skola till uppskattningsnämndens ordförande genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg överlämnas avskrifter av årets fastighetstaxeringslängder för distriktet.

Inom samma tid skall Kungl. Maj:ts befallningshavande låta till uppskattningsnämndens ordförande översända avskrifter av de hos prövningsnämnden förda längder, i vad de angå fast egendom inom uppskattningsdistriktet.

16 §.

Efter kallelse av Kungl. Maj:ts befallningshavande skola uppskattningsnämndernas ordförande inom länet före den 1 oktober 1920 sammanträda å lämplig ort inför Kungl. Maj:ts befallningshavande för att, till vinnande av likformighet i uppskattningsarbetet, överlägga om grunderna för uppskattningen och förfarandet därvid.

Sedan tiden för avgivande av de i 9 § första stycket föreskrivna uppgifter gått till ända och innan uppskattningsnämndens arbete börjar, må nämndens ordförande, där så anses erforderligt, kalla vederbörande fastighetsägare inom distriktet att kommunvis eller i annan ordning sammanträda inför honom för lämnande av upplysningar, som utöver dem, som skriftligen meddelats, kunna vara för uppskattningen behövlige; bärande vid dessa sammanträden de inkomna uppgifterna om markareal m. m. kontrolleras och ofullständiga uppgifter kompletteras.

17 §.

Uppskattningsnämndens sammanträden skola hållas inom distriktet å tider och ställen, som av ordföranden bestämmas. För landet utsedd uppskattningsnämnd må även kunna sammanträda i närbelägen stad, köping, municipal- eller stationssamhälle.

Inträffar för ledamot förfall för inställelse vid utsatt sammanträde, bör sådant ofördröjligen anmälas för ordföranden, så att före sammanträdet suppleant hinner tillkallas.

För behandling av särskild uppskattningsfråga äger nämnden, där så anses erforderligt, tillkalla sakkunnigt biträde.

Uppskattningsnämnd bör hava avslutat sitt arbete före den 1 mars 1921.

18 §.

Uppskattningsnämnds ordförande är föredragande hos nämnden; och åligger det honom särskilt:

- a) att tillhandahålla uppgiftsblanketter;
- b) att samla, ordna, numrera och granska avlämnade uppgifter och vidtaga åtgärder för erforderliga uppgifters införskaffande;
- c) att i den i 19 § omförmälda längden på behöriga ställen anteckna uppgifternas nummer samt uppgivna salu-, hypoteks- och brandförsäkringsvärden, ävensom, därest fastighetsägare gjort sig skyldig till försummelse, varom i 13 § förmäles, vidtaga den åtgärd, han finner erforderlig;
- d) att om utsatt tid och ställe för nämndens sammanträde ej allenast ofördröjligen underrätta ledamöterna i nämnden utan även på lämpligt sätt och i god tid meddela vederbörande fastighetsägare inom distriktet underrättelse;
- e) att föra ordet vid uppskattningsnämndens sammankomster samt därvid tillhandahålla och meddela ledamöterna alla i och för uppskattningen erhållna uppgifter och upplysningar;
- f) att vid uppskattningen efter sorgfällig beredning göra de anmärkningar och framställningar, vartill han för vinnande av en behörig uppskattning finner sig äga anledning;
- g) att föra protokoll angående de ärenden, där sådant erfordras; börande protokollet justeras inför nämnden och justeringen bestyrkas genom å protokollet tecknat intyg av två ledamöter;
- h) att noga tillse, att de till ledning för uppskattningen avlämnade uppgifter och upplysningar icke varda för obehöriga tillgängliga;
- i) att på begäran av uppgiftspliktig utan lösen meddela bevis om mottagande av uppgift eller upplysning; samt
- j) att, då sådant påfordras, avgiva förklaring över besvär angående markuppskattning och därmed sammanhängande frågor.

19 §.

Över uppskattningen skall föras längd enligt fastställt formulär; skolande, om distriktet omfattar två eller flera kommuner, särskild längd upprättas för varje kommun.

Finnes inom distriktet municipalsamhälle, skola de inom detta samhälle förekommande fastigheter, som åsättas markvärde, i längden särskilt angivas och sammanföras. Om av fastighet endast en del faller inom municipalsamhällets område, skall i anteckningskolumnen anmärkas, huru stor del av hela fastighetens värde belöper å denna del av fastigheten.

I stad bör uppskattningsnämnd till längdens upprättande åtnjuta nödigt biträde av vederbörande uppborås- eller annan av magistraten och i Stockholm av överståthållarämbetet därtill utsedd tjänsteman.

Uppskattningslängd underskrives av nämndens ordförande och ledamöter.

20 §.

Nämnden vare ej beslutför, om ej ordföranden är tillstädes.

Är nämnden eljest ej fulltalig, må beslut ej fattas med mindre tre av de närvarande äro om beslutet ense.

Skulle inom fulltalig nämnd uppstå skiljaktiga meningar bland nämndens medlemmar, och måste omröstning för frågans avgörande anställas, skall denna vara öppen; och blive därvid gällande den mening, vilken flertalet biträtt, eller, därest flera meningar yppats, den, till vilken de flestas röster kunna jämkas. Om rösterna utfalla lika, gälle den mening, som ordföranden biträder.

Det åligger ordföranden att i de fall, då hans mening ej gjort sig gällande, uti längdens anteckningskolumn särskilt upptaga de uppskattningsvärden, han ansett böra bestämmas; och är det jämväl var och en av de övriga ledamöterna obetaget att få sin särskilda mening till protokollet antecknad, såvida densamma, skriftligen avfattad, till nämndens ordförande avlämnas.

Anser ordföranden, att nämnden i ett eller annat hänseende icke iakttager de föreskrifter, som gälla för uppskattningen, eller icke verkställer uppskattningen i överensstämmelse med upplysta och bestyrkta förhållanden, åligger det honom att sådant genast anmärka. Dylik anmärkning ävensom nämndens i anledning därav meddelade yttrande skola i protokollet intagas.

21 §.

Landshövdingen i länet samt i Stockholm överståthållaren vare berättigad att deltaga i uppskattningsnämnds överläggningar men icke i besluten.

22 §.

Uppskattningsnämnds sammankomster hållas inom slutna dörrar; dock är ägare av fastighet inom distriktet berättigad att inför nämnden företräda för att meddela upplysningar rörande sin fastighet.

23 §.

I uppskattningsdistrikt, som utgöres av ett eller flera härad eller del av härad, skall uppskattningslängd för varje särskild kommun i distriktet inom fjorton dagar efter avslutandet av uppskattningsnämndens sammanträden av nämndens ordförande tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande, vilken det åligger att under viss bestämd och vederbörligen kungjord tid, som icke må understiga fjorton dagar, på lämpligt och därvid även tillkännagivet ställe hålla längden fastighetsägarna tillhanda.

Där municipalsamhälle eller därmed likställd köping utgör särskilt uppskattningsdistrikt, skall ordföranden inom samma tid och för enahanda ändamål avlämna uppskattningslängden till municipalstämmans ordförande.

Likaledes inom fjorton dagar efter det uppskattningsnämnds för rättningar avslutats, skall uppskattningslängd överlämnas i Stockholm till överståthållarämbetet och i annan stad till magistraten, genom vilka myndigheters försorg längderna i här ovan föreskriven ordning hållas fastighetsägarna tillhanda.

Före den 20 april 1921 skall uppskattningslängd av vederbörande kommunal- eller municipalstämмоordförande och magistrat överlämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Uppskattningsnämndens protokoll och de till ledning vid uppskattningen erhållna uppgifter och längder skola av uppskattningsnämndens ordförande insändas till Kungl. Maj:ts befallningshavande omedelbart efter uppskattningsarbetets avslutande inom distriktet; och skall ordföranden på samma gång lämna Kungl. Maj:ts befallningshavande uppgift å de personer, som tjänstgjort såsom ledamöter i nämnden, och å den myndighet, av vilken envar av dem blivit utsedd till ledamot eller suppleant.

24 §.

Över uppskattningsnämnds beslut må besvär hos granskningsnämnd, varom här nedan i denna förordning sägs, anföras av fastighetsägare, i

vad honom rör, så ock av vederbörande kommun samt municipalsamhälle och därmed likställd köping. Besvären, skriftligen avfattade, skola ingivas till Kungl. Maj:ts befallningshavande senast före klockan 12 på dagen den 1 juni 1921, vid påföljd att besvären eljest icke varda upptagna till prövning, där ej inom samma tid visas laga förfall; och skola vederbörande genom kungörelse, varom i 27 § sägs, härom erinras.

Genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg bör förteckning över de inkomna besvärsskrifterna med uppgift om de i besvären gjorda yrkandena, så fort ske kan, översändas till ledamöterna och suppleanterna i granskningsnämnden.

Om granskningsnämnd.

25 §.

För varje län och för Stockholms stad tillsättes en granskningsnämnd, som har att granska uppskattningen samt pröva och avgöra anförda besvär eller framställda anmärkningar i anledning av uppskattningsnämndernas beslut.

Denna nämnd sammanträder för länen i residensstaden och för Stockholms stad i Stockholm å tid, som utsättes av Kungl. Maj:ts befallningshavande och bestämmes sålunda, att nämndens arbeten må vara avslutade före den 1 november 1921.

Innan granskningsnämnden upplöses, skall nämnden bland sina ledamöter utse två personer till ledamöter och två personer till suppleanter i den uppskattningsövernämnd, varom i 33 § stadgas.

26 §.

Granskningsnämnd skall bestå av vederbörande landshövding eller överståthållaren såsom ordförande samt minst sex och högst femton andra ledamöter, vilka Kungl. Maj:ts befallningshavande utser för län bland medlemmarna av uppskattningsnämnderna inom länet och för Stockholms stad bland medlemmarna i stadens uppskattningsnämnder, med iakttagande av att minst halva antalet utses bland de ledamöter av uppskattningsnämnd, som varit utsedda av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller landstinget, i lämpligt förhållande dem emellan.

I enahanda ordning utses jämväl suppleanter till antal motsvarande minst hälften av antalet utsedda ordinarie ledamöter i nämnden.

27 §.

Uti därom utfärdad kungörelse uppgiver Kungl. Maj:ts befallningshavande dem, som blivit utsedda till ledamöter och suppleanter i granskningsnämnden, samt underrättar länets invånare om tid och ställe för nämndens sammanträde; och åligger det Kungl. Maj:ts befallningshavande att i god tid låta ett exemplar av denna kungörelse tillställas envar av nämndens ledamöter och suppleanter. Kungörelsen skall införas i ortstidningar, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmas.

Möter för ledamot av granskningsnämnd hinder att tillstädeskomma, bör anmälan därom ofördröjligen ingivas till Kungl. Maj:ts befallningshavande, som inkallar suppleant.

28 §.

Är landshövding eller överståthållaren hindrad att bevista sammankomst, äge nämnden att genom val med slutna sedlar bland sina ledamöter utse ordförande; och bör vid sådant val ordet föras av den till levnadsåren äldste bland nämndens ledamöter.

Landskamreraren och för Stockholm kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppborärenden äro föredragande i nämnden och böra hos nämnden göra de anmärkningar och framställningar, vartill de finna sig äga anledning.

Granskningsnämnd vare beslutför, då utom ordföranden minst två tredjedelar av ledamöterna äro tillstädes.

Uppstå under granskningsnämndens överläggningar skiljaktiga meningar bland nämndens ledamöter och måste till följd därav omröstning anställas, skall omröstningen vara öppen; och blive därvid gällande den mening, vilken flertalet bland ledamöterna biträtt, eller, därest flera meningar yppas, den, till vilken de flestas röster kunna jämkas. Om rösterna utfalla lika, gälle den mening, som biträdades av ordföranden.

29 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äger, där så anses erforderligt, dels kalla sakkunnig person att biträda granskningsnämnden vid behand-

ling av särskild taxeringsfråga och dels inkalla uppskattningsnämnds ordförande att, för upplysningars meddelande, före och under granskningsnämndens sammanträde infinna sig å den ort, där nämnden sammanträder.

30 §.

Protokollet vid granskningsnämndens sammankomster föres och de av nämndens beslut föranledda anteckningarna i uppskattningslängderna verkställas av den eller de personer, som Kungl. Maj:ts befallningshavande därtill förordnat.

Justering av det hos granskningsnämnden förda protokoll skall verkställas inför nämnden eller senast fjorton dagar efter nämndens sista sammankomst inför ordföranden jämte vederbörande landskamrerare eller, vad angår Stockholm, kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppboresärenden samt minst två av nämnden därtill utsedda ledamöter, vilka skola inställa sig på ordförandens kallelse. Justeringen bestyrkes genom ett av nämndens ordförande och två ledamöter å protokollet tecknat intyg.

31 §.

Alla granskningsnämndens beslut skola upptagas i nämndens protokoll. Uppskattningsvärde, som blivit av granskningsnämnden fastställt till annat belopp än uppskattningsnämnd bestämt, ävensom uppskattningsvärden, som tillkommit genom granskningsnämndens beslut, skola antecknas i vederbörande uppskattningslängd, och åligger det föredraganden hos nämnden att med sin underskrift å längden vitsorda enligt granskningsnämndens beslut införda förändringar.

Protokollsförare hos granskningsnämnden skall ofördröjligen, efter det protokollet justerats, till var och en fastighetsägare, som anført besvär hos nämnden men ej vunnit bifall till desamma, ävensom eljest till ägare av fastighet, vilken granskningsnämnd i första hand åsatt värde eller beträffande vilken granskningsnämnden ändrat av uppskattningsnämnden åsatt värde, i rekommenderat brev översända med besvärshänvisning försett behörigt utdrag av protokollet.

För kommun, municipalsamhälle och därmed likställd köping, som anført besvär hos nämnden, skola jämväl behöriga protokollsutdrag utskrivas och av protokollsföraren ofördröjligen översändas till ordföranden i den kommunala representation eller myndighet, som må äga fatta beslut om överklagande av granskningsnämndens beslut.

32 §.

Besvär över granskningsnämnds beslut må anföras av:

- a) fastighetsägare, i vad honom rör;
- b) vederbörande kommun, municipalsamhälle och därmed likställd köping;
- c) vederbörande landskamrerare och, vad angår Stockholm, kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden.

Besvären skola, ställda till den i 33 § omförmälda uppskattningsövernämnden, ingivas till Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där den överklagade uppskattningen skett, före klockan tolv den 15 januari 1922, vid påföljd att besvären eljest icke varda upptagna till prövning, därest icke laga förfall visas.

Sedan vid inkomna besvär blivit fogade såväl utdrag av uppskattningslängd samt uppskattnings- och granskningsnämndernas protokoll, såvitt den överklagade uppskattningsfrågan angår, som ock de till nämnderna i frågan ingivna handlingarna, och därefter förklaringar över besvären inforrats från vederbörande, insänder Kungl. Maj:ts befallningshavande skyndsamligen till övernämnden samtliga handlingarna med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

Så snart ovan stadgade besvärstid gått till ända, översänder Kungl. Maj:ts befallningshavande till ordföranden i övernämnden förteckning å anförda besvär.

Om uppskattningsövernämnd.

33 §.

För att pröva och avgöra besvär, som anföras i anledning av granskningsnämndernas beslut, tillsättes en uppskattningsövernämnd i den ordning nedan stadgas.

Kungl. Maj:t förordnar ordförande, vice ordförande och suppleanter för dem samt fyra ledamöter jämte suppleanter;

vardera av riksdagens kamrar utse tre ledamöter;

varje granskningsnämnd i riket väljer inom sig två ledamöter att på kallelse i övernämnden inträda under behandlingen och avgörandet av uppskattningsfrågor, som varit föremål för handläggning av den granskningsnämnd, av vilken de äro valda;

utav riksdagens kamrar och granskningsnämnderna utses jämväl suppleanter till lika antal som de av dem valda ledamöterna.

Där sådant för befrämjande av arbetets skyndsamma gång finnes ändamålsenligt eller eljest är lämpligt, må övernämndens arbete uppdelas på särskilda avdelningar. Till avgörande av avdelning må dock icke hänskjutas besvärfråga av större betydelse och omfattning.

Erforderligt antal föredragande och sekreterare hos nämnden förordnas av Kungl. Maj:t; i övrigt erforderlig kanslipersonal antages av nämnden.

Övernämnden sammanträder i Stockholm, på kallelse av ordföranden, så snart lämpligt antal besvärsmål till nämnden inkommit.

Kungl. Maj:t äger utfärda närmare föreskrifter angående ordnandet av nämndens arbete och därmed sammanhängande frågor.

34 §.

Övernämnden äger att av vederbörande ämbetsverk och myndighet på begäran erhålla de handlingar samt de upplysningar och utlåtanden, som för ärendenas handläggning hos nämnden må finnas erforderliga, ävensom i mån av behov införskaffa utlåtanden från särskilda sakkunniga.

35 §.

Beslut må icke av övernämnden fattas, därest icke minst sju eller, vid sammanträde med avdelning av nämnden, minst tre ledamöter äro tillstädes.

Uppstå skiljaktiga meningar bland nämndens ledamöter och måste till följd därav omröstning verkställas, skall omröstningen vara öppen; och blive därvid gällande den mening, vilken flertalet bland ledamöterna biträtt, eller, därest flera meningar yppas, den, till vilken de flesta röster kunna jämkas. Om rösterna utfalla lika, gälle den mening, som biträdes av ordföranden.

36 §.

Alla övernämndens beslut skola upptagas i nämndens protokoll. Justering av protokollet skall verkställas inför nämnden eller vederbörande avdelning eller, i den mån det icke kan ske, efter nämndens eller avdelningens sista sammanträde inför vederbörande ordförande och två av nämnden eller avdelningen därtill utsedda ledamöter på tid, som av

ordföranden bestämmas. Justeringen bestyrkes genom ett av ordföranden å protokollet tecknat intyg.

37 §.

Det åligger övernämnden att genom vederbörande sekreterare:

a) genom utdrag av protokollet underrätta var och en, som hos nämnden anfört besvär, om nämndens beslut, i vad klaganden angår; samt

b) till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande översända utdrag av protokollet beträffande beslutade ändringar i uppskattningslängderna.

38 §.

Emot övernämndens beslut må klagan ej föras.

39 §.

Efter erhållen del av övernämndens beslut om ändringar i granskningsnämndernas beslut skall Kungl. Maj:ts befallningshavande låta införa dessa ändringar i uppskattningslängderna.

Längderna med därtill hörande uppgifter och andra handlingar skola därefter hos Kungl. Maj:ts befallningshavande förvaras för att tjäna till ledning vid en blivande taxering till jordvärde- eller jordrättestegringsskatt.

Allmänna bestämmelser.

40 §.

Med ägare av fast egendom förstås i denna förordning jämväl innehavare av:

mark, som besittes med stadgad åborätt;

mark, som besittes såsom så kallad ofri tomt i stad;

skogsområde, som innehaves av stad eller annan menighet;

mark, som besittes med fideikommissrätt eller eljest på grund av testamentariskt förordnande;

mark, som eljest besittes med ständig eller ärftlig besittningsrätt.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 7 häft. (Nr 10.) 3

41 §.

Bestämmelserna i 17 och 37 §§, 42 § 3:dje stycket, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 61 och 62 §§ förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakttagande av att vad i nämnda §§ sägs om taxeringsnämnd skall avse uppskattningsnämnd och att vad i samma §§ stadgas om prövningsnämnd skall gälla beträffande granskningsnämnd.

42 §.

Ersättning till ordförandena i uppskattningsnämnderna och gottgörelse för det vid uppskattningsförrättningarne lämnade biträde av städernas tjänstemän anvisas av Kungl. Maj:t efter förslag av Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande.

Av kommun valda ledamöter i uppskattningsnämnd äga åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med elva kronor om dagen dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden sammanträder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till och från sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller utgift för andra klass å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande samt landsting utsedda ledamöter i uppskattningsnämnd, sakkunnigt biträde hos uppskattnings- och granskningsnämnd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedda ledamöter i granskningsnämnd samt de uppskattningsnämndsordförande, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse före eller under granskningsnämndens sammanträde infunnit sig för upplysningars meddelande, äga åtnjuta, om de äro bosatta å annan ort än sammanträdesorten, traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med fjorton kronor om dagen och övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande resereglemente samt, om de äro bosatta å sammanträdesorten, traktamentsersättning med elva kronor om dagen. Ersättning efter ovannämnda grunder tillkommer jämväl ledamot i granskningsnämnd, som efter kallelse av ordföranden inställt sig för att delta i protokollsjustering, samt uppskattningsnämndsordförande för närvaro vid sammanträde, som i 16 § omförmäles.

Till gäldande av de av granskningsnämnds arbeten föranledda kostnader, såsom ersättning för biträde åt landskamreraren, i Stockholm kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppboresärenden, vid

förberedande göromål, arvoden för protokolls- och längdföring hos nämnden, nödiga tryckningskostnader samt gottgörelse för uppässning hos nämnden, äger granskningsnämnd efter förslag av Kungl. Maj:ts befallningshavande använda erforderligt belopp.

För de i 15 § omförmälda avskrifter av taxeringslängder äger Kungl. Maj:ts befallningshavande utanordna erforderlig ersättning till för ändamålet behöfligt biträde.

Ordförande, ledamöter, föredragande och sekreterare i övernämnden åtnjuta ersättning för sitt arbete ävensom, i förekommande fall, rese- och traktamentsersättning enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t. Till ersättning åt annan hos övernämnden anställd kanslipersonal än föredragande och sekreterare ävensom till bestridande av övriga utgifter för övernämnden anvisar Kungl. Maj:t, efter förslag av nämnden, erforderliga medel.

De ersättnings- och kostnadsbelopp, som utgå enligt denna paragraf, ävensom gottgörelse, motsvarande landskamrerars tjänstgöringspenningar, till den, vilken i anledning av landskamrerare för arbete med uppskattningen beviljad ledighet från övriga tjänstegöromål förordnas att samma göromål förrätta, avföras å det av riksdagen beviljade anslag för uppskattningens verkställande och utbetalas i länen av Kungl. Maj:ts befallningshavande och i Stockholm av statskontoret.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, av trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Särskilda anvisningar.

Vid uppskattningen skall särskilt värde åsättas varje taxeringsenhet Såsom taxeringsenhet anses:

a) varje hemman och jordlägenhet eller, om hemmanet eller lägenheten består av två eller flera brukningsdelar eller avsöndring av jord därifrån ägt rum, varje sådan brukningsdel eller jordavsöndring;

b) tomt i stad eller annan ort med större sammanträngd befolkning, varest tomtindelning såsom i stad finnes.

Finnes lämpligt att i större utsträckning än som av nyss meddelade bestämmelser föranledes uppdelas visst markområde i särskilda taxerings-

enheter, eller finnes anledning till samfällid uppskattning av flera taxeringsenheter, må sådan uppdelning eller sammanslagning verkställas.

Även vattenbetäckta områden skola anses såsom mark.

Markvärdet bestämmes i penningar till belopp, som motsvarar det vid 1919 års utgång förefintliga värdet å marken. Befintligheten av byggnader eller träd lämnas vid markvärdets uppskattande utan avseende. I markvärdet inräknas icke värdet av inmutningsbara kol- eller mineralfyndigheter.

Vid bestämmandet av marks värde skall, där det befines uppenbart, att marken med hänsyn till konjunkturer och efterfrågan är lämplig och begärlig för annat mer avkomstgivande ändamål än det, för vilket den vid uppskattningstillfället användes, markvärdet efter sådan grund uppskattas. Är sådant förhållande ej påtagligt, skall marken uppskattas med hänsyn till det ändamål, varför den vid uppskattningstillfället brukas.

Vid uppskattningen skall särskilt för sig upptagas det jordbruks- eller skogsmarksvärde, som marken må äga.

Uppskattade markvärden skola utföras i fulla hundratal kronor; dock att, där värdet icke uppgår till 100 kronor, detsamma skall utföras i fulla tiotal kronor.

Konungen äger att utfärda närmare föreskrifter till ledning vid uppskattningen enligt de i denna förordning med därtill hörande särskilda anvisningar angivna allmänna grunder och särskilda bestämmelser ävensom att fastställa erforderliga formulär.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt omfördälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning anført till motivering för förslaget, får utskottet hänvisa till propositionen.

*Motioner
I:172 och
II:267.*

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats två i anledning av propositionen väckta, likalydande motioner, den ena, I:172, av herr *Johan Johansson* i Kälkebo jämte två andra av första kammarens ledamöter, den andra, II:267, av herr *Svedberg* jämte sex andra ledamöter av andra kammaren. I dessa motioner hemställles, »att riksdagen icke måtte antaga förslaget till *förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringskatt*, ävensom att i sammanhang härmed stående begäran om anslag måtte avslås.»

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Såsom i propositionen erinras, sammanfaller det nu framlagda för-

slaget till förordning om uppskattning av mark i och för framdeles ske-
ende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt i allt väsentligt
med det förslag i samma ämne, som förelades 1919 års lagtima riksdag
genom propositionen nr 329. Sistberörda förslag blev av bevillningsut-
skottet tillstyrkt med allenast vissa mindre betydande ändringar. Nio
reservanter anslöto sig emellertid till en av herr *Lindman* m. fl. väckt
motion, II:386, vari yrkats avslag å propositionen. Kamrarna stannade
i olika beslut, i det första kammaren godkände reservationen, medan
andra kammaren biföll utskottets hemställan. I följd av denna utgång
hade frågan för det dåvarande förfallit.

Från bevillningsutskottets betänkande i ämnet förra året synes böra
här återgivas följande av utskottet lämnade redogörelse för frågans inne-
börd och utskottets ställningstagande på olika punkter:

»Frågan om särskild beskattning av s. k. oförtjänt jordvärdesteg-
ring, har, såsom i propositionen framhålles, länge stått på dagordningen.
Under mera än tio år har Kungl. Maj:t haft frågan under utredning
genom flera på varandra följande kommittéer utan att enighet ännu upp-
nåtts bland de sakkunniga angående de lämpliga grunderna för en jord-
värde- eller jordrättestegringskatt. Ett slutgiltigt förslag i ämnet har
Kungl. Maj:t ännu icke blivit i tillfälle att framlägga.

*Bevillnings-
utskottet
1919.*

Någon direkt framställning i frågan från riksdagens sida har icke
gjorts. Sedan vid 1907 års riksdag sammansatta bevillnings- och lag-
utskottet, i anledning av åtskilliga motioner, föreslagit att riksdagen
skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående oför-
tjänt värdestegring å byggnadsgrund, men frågan fallit på första kam-
marens beslut, hava väl upprepade gånger motioner blivit väckta, senast
åren 1911—14 i följd, men har bevillningsutskottet avstyrkt och riks-
dagen avslagit motionerna av anledning, att frågan dåmera av Kungl.
Maj:t gjorts till föremål för utredning.

De senast föreliggande sakkunnigförslagen i ämnet äro utarbetade
det ena av kanslirådet Köhler och det andra av landskamreraren Landén.
Över dessa förslag hava yttrat sig länsstyrelserna och kammarrätten, och
är det närmast i följd av erinringar från kammarrättens sida som för-
slagen funnits böra göras till föremål för omarbetning i vissa hänseenden.

Emellertid har Kungl. Maj:t ansett, att den kommande lagstift-
ningen i ämnet skulle kunna snabbare genomföras i praktiken, om redan
nu kunde fastställas den grund, från vilken en blivande taxering till
jordvärdestegringskatt skulle hava att utgå, nämligen den ifrågakom-

*Preliminär
markupp-
skattning.*

mande markens ingångsvärde. I detta syfte har förevarande proposition tillkommit.

Det är således att fastslå, såsom ock i propositionen antytts, att här icke är fråga allenast om en åtgärd, avsedd som led i den förnyade utredningen. Det är icke någon slags provtaxering, som föreslås, utan en uppskattning, som skall omfatta all hithörande mark i landet och som, därest och i den mån en jordvärdestegringskatt blir beslutad, kommer att få rättslig verkan. Givetvis komme dock resultatet av uppskattningen att, såsom jämväl förutsatts, bliva av värde även för utredningen i huvudfrågan,

Principfrågor.

I betraktande av det sagda är att tillse, i vilken utsträckning ett bifall till förevarande förslag kan föregripa lösningen av huvudfrågan. Den föreslagna markuppskattningen kan givetvis ej anordnas så neutralt, att dess resultat skulle passa varje form av värdestegringskatt. Kungl. Maj:t har måst redan i föreliggande förslag fatta ståndpunkt i vissa principiella avseenden och i så måtto binda sig beträffande det kommande förslaget i den stora frågan. De principiella val, som det således gäller att träffa i och genom ett beslut om ifrågavarande markuppskattning, skola här nedan i korthet angivas.

Först är självfallet att avgöra, om man överhuvud taget vill hava en jordvärdestegringskatt eller icke. Någon tvekan på denna punkt synes dock ej behöva råda. Det berättigade i en sådan skatt torde numera vara allmänt erkänt såväl inom den speciella fackkunskapen som i den allmänna meningen, och de senast hörda myndigheterna, kammarrätten och länsstyrelserna, hava så gott som undantagslöst förordat densamma.

Däremot äro, såsom redan antytts, meningarna alltjämt delade beträffande de lämpligaste formerna för skattens anordnande. Såsom departementschefen framhållit, kunna de flesta och även mest omstridda tvistefrågorna i förevarande sammanhang lämnas å sido, såsom exempelvis, huruvida skatten skall tillfalla stat eller kommun, om, i senare fallet, den skall göras obligatorisk eller bero av kommunens beslut, frågan om skattebeloppets storlek o. s. v.

Direkt eller indirekt beskattning.

En fråga, till vilken ståndpunkt måste tagas, är däremot, huruvida beskattningsmetoden skall bliva *direkt* eller *indirekt*. Skillnaden består däri, att vid direkt beskattning uttages skatten, i den mån värdestegring inträder, medan den indirekta skatten uttages först, då fastigheten säljes eller eljest övergår till ny ägare, så att värdestegringen framträder reali-

serad i form av en kapitalvinst. Den förra metoden har städse betraktats såsom den principiellt riktigaste, varemot den senare till en början förordats av rent praktiska skäl. Den i propositionen lämnade redogörelsen för meningsbrytningarna mellan de sakkunniga visar emellertid, att den direkta metoden efter hand vunnit mera allmän tillslutning. De hörda myndigheterna, som tidigare ansågo den direkta metoden mindre lämplig i praktiken, hava nu nära nog enhälligt förordat denna metod. Detta har också blivit Kungl. Maj:ts ståndpunkt, och det nu framlagda förslaget har till förutsättning en blivande direkt beskattning.

Även utskottet håller före, att en rationell beskattning på förevarande område säkrast ernås på den direkta vägen. Skulle också denna väg vara förknippad med mera omgång och besvär, uppväges detta av de obestriddliga reala fördelarna hos en beskattningsmetod, som tager sikte på den verkliga värdestegringen, utrönt genom en direkt undersökning, och söker träffa denna stegring, i den mån den uppkommer.

Ett principiellt avgörande är ock att träffa i fråga om vilken jord, som bör omfattas av en blivande beskattning. Ändamålet med den nu föreslagna uppskattningen blir givetvis i viss grad förfelat i den mån densamma skulle gå på sidan om eller bliva mer begränsad än den blivande objektiva skattskyldigheten. Departementschefen har härutinnan anfört: »Den utan tvivel mest omfattande frågan i detta sammanhang är, huruvida en stegring av fastighets jordbruksvärde bör underkastas beskattning eller ej. Meningarna härom äro ganska delade. Å ena sidan har man velat göra gällande, att, om ett fastighetsvärde ökas till följd av exempelvis en järnvägsanläggning, det ej bör vara någon skillnad, om värdestegringen har sin grund i möjligheter att försälja tomter eller i lättare avsättning av jordbruksprodukter. Å andra sidan har man framhållit, att under det jordvärdetaxeringen i fråga om jordbruksfastigheter skulle medföra synnerliga svårigheter och kostnader, en skatt å värdestegring av dylik jord såsom sådan skulle giva jämförelsevis ringa utbyte. För egen del är jag icke nu beredd att taga slutlig ståndpunkt till frågan, huruvida dylik värdestegring bör inbegripas under en blivande skatt. Svårigheterna att utan föregående erfarenhet på området omedelbart företaga den omfattande värderingen av dessa fastigheters mark utan byggnader och skog, synas mig tala för att för det närvarande ej ifrågasätta en ingångsvärdering av densamma. Då skattefrågan skall slutligen lösas, bör emellertid detta spørsmål ånyo tagas upp till prövning.»

I sammansatta utskottets förslag vid riksdagen 1907 ifrågasattes,

*Värdesteg-
ringskat-
tens objek-
tiva omfatt-
ning.*

såsom ovan antytts, såsom föremål för värdestegringskatt endast mark som ägnade sig för bebyggande, byggnadsgrund, men detta oavsett om den vore bebyggd eller obebyggd, låge i stad eller på landsbygden. Någon skillnad synes ej heller hava gjorts mellan byggnad för bostadsändamål eller för industriellt eller därmed jämförligt syfte. I propositionen är redogjort för de växlande ståndpunkterna i detta avseende hos de sakkunniga på olika stadier av utredningen.

Departementschefen synes hava i det väsentliga ställt sig på 1907 års ståndpunkt, i det han dels, såsom redan nämnts, åtminstone i förevarande sammanhang uteslutit jordbruksvärdet, dels ock medtagit även s. k. industrijord. Den föreslagna bestämmelsen härutinnan finnes i 2 § 1 mom.

*Subjektiv
skattskyldighet.*

Den subjektiva skattskyldigheten är också i förslaget preliminärt reglerad (2 § 2 mom.). Denna sida av problemet synes ej hava varit så omtvistad. Skattskyldigheten i förevarande avseende har väl ansetts i huvudsak böra följa reglerna för gällande bevillningsskyldighet för fast egendom, och äro de i 2 mom. upptagna undantagen från skattskyldighet i tillämpliga delar formulerade efter bevillningsförordningens motsvarande bestämmelser.

Ehuru det givetvis varit önskligt, att området för den blivande skattskyldigheten, subjektivt och objektivt, redan nu kunnat fixeras, så att markuppskattningen från början fått sin slutliga omfattning, har utskottet böjt sig för departementschefens skäl och ifrågasätter ej annat än bifall till propositionen i denna del.

*Avkastningsvärde
eller saluvärde*

I fråga om grunderna för markvärdets bestämmande innehålla de av Köhler och Landén uppgjorda förslagen, att markvärdet såväl vid ingångstaxering som vid förekommande taxeringar till jordrättestegringskatt skulle bestämmas lika med den uppskattade behållna avkastningens efter viss grund beräknade kapitalvärde (avkastningsvärdet). Kammarrätten åter anser, att ingångsvärdet bör bestämmas till belopp, som motsvarar markens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet). Till denna uppfattning har också förslaget i huvudsak anslutits, bl. a. av det åberopade skälet, att om ingångsvärderingen anordnades, på sätt kammarrätten föreslagit, det icke skulle möta hinder att vid senare taxeringar beräkna den beskattningsbara värdestegringen på vare sig det ena eller det andra sättet. Ej heller på denna punkt har utskottet något att invända.

Vad härefter angår uppskattningsproceduren märkes, att densamma alldeles skilts från det allmänna taxeringsförfarandet. Ett särskilt deklara-
 tionsförfarande från vederbörande fastighetsägares sida har anordnats (9 §), och särskilda organ hava skapats såväl för uppskattningen i första hand som för prövningen av dess resultat i andra och tredje eller sista instans. Om de båda lägre instanserna, uppskattningsnämnden och granskningsnämnden, i huvudsak bildats efter mönster av taxeringsnämnden och prövningsnämnden, är däremot den högsta instansen, uppskattningsövernämnden, organiserad på ett mera ovanligt sätt, bland annat därutinnan, att vardera av riksdagens kamrar skall utse visst antal ledamöter (33 §). I övrigt har taxeringsförordningen väsentligen tjänat till förebild.

*Uppskatt-
ningsför-
farandet.*

Till stöd för anordnande av ett fristående taxeringsförfarande har åberopats, att den speciella sakkunskap, som behöfves för det nu ifrågasatta arbetet, ej alltid vore att finna hos taxeringsnämnderna, vid vilkas utväljande jämväl andra kvalifikationsgrunder borde göras gällande. Framför allt borde det emellertid för en enhetlig taxering vara av vikt, att taxeringsdistrikten finge ett väsentligt större omfång än de för den allmänna taxeringen bestämda taxeringsdistrikten.

I fråga om övernämnden har framhållits, att av hänsyn till enhetlighet i uppskattningen talan borde få mot de olika länsnämndernas (granskningsnämndernas) beslut fullföljas hos en för hela riket gemensam högsta instans. Att åter hänvisa de klagande att därvid vända sig till kammarrätten och regeringsrätten vore icke lämpligt vid det förhållande, att prövningen skulle innebära ett bedömande, ej så mycket av rättsfrågor utan fastmera av själva uppskattningens skälighet. I detta sammanhang har även erinrats om, att arbetsbalansen i kammarrätten gjorde det önskligt, att kammarrätten ej utan trängande skäl belastades med nya krävande uppgifter.»

Bevillningsutskottets anmärkningar^m mot förslaget rörde allenast vissa detaljer av uppskattningsförfarandet och avsågo att bl. a. genom ändrade tidsbestämmelser underlätta proceduren på olika stadier. I enlighet härmed lämnade utskottet förslag till ändrad avfattning av ett flertal §§ i författningsförslaget.

Såsom redan antytts, har Kungl. Maj:t i förevarande proposition återkommit med i stort sett samma författningsförslag som det i följande framlagda med de ändringar bevillningsutskottet förra året ansett påkallade.

Härutöver bjuder förslaget på allenast en ändring i sak, nämligen att i överensstämmelse med kammarrättens åsikt markvärdet skall bestämmas till det belopp, som motsvarar värdet å marken vid 1919 års utgång.

*Förevarande
proposition.*

Enligt det förra förslaget hade tidpunkten fixerats till ingången av september månad 1919, vilket i förevarande förslag, om grundsatsen bibehållits, skulle motsvarat september månads ingång 1920.

Frånsett berörda avvikelser och en del jämkningar i tidsbestämmelserna, med hänsyn till att markuppskattningen komme att äga rum ett år senare, är det nya förslaget ordagrant lika med det tidigare.

*Utskottets
yttrande.*

Sedan utskottet förra gången yttrade sig i föreliggande fråga, har, efter utskottets uppfattning, icke något inträffat av beskaffenhet att böra rubba den ståndpunkt utskottets majoritet då intog. De skäl av principiell art som, enligt vad ovan återgivits, bestämde utskottets ställning förra året, synas alltfört äga giltighet. Det nuvarande bevillningsutskottet ansluter sig i allo till desamma.

En ren lämplighetsfråga utgör valet av den tidpunkt, som skall ligga till grund vid markvärdets bestämmande. Emot den tillbakaflyttning av denna tidpunkt, som nu, enligt vad ovan redogjorts, föreslås, har utskottet ej något att invända.

Vad förslagets detaljer i övrigt beträffar, har, såsom redan framhållits, vid uppgörandet av det nu framlagda förslaget samtliga de i fjolårets utskottsbetänkande gjorda ändringsförslagen blivit följda.

Emot förslaget, sådant det nu föreligger, har utskottet ej annat att erinra, än att de i 42 § upptagna bestämmelserna om ersättning åt ledamöter i uppskattningsnämnd m. fl. funnits böra bringas i överensstämmelse med vad innevarande riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 43, beslutit angående provisorisk förhöjning av de enligt resereglementet utgående dagtraktamenten för extra förrättningar i statens ärenden. Enligt förslaget skulle traktamentsersättning åt ledamöter i uppskattningsnämnd m. fl. utgå med i vissa fall elva kronor och i andra fall fjorton kronor om dagen, motsvarande dagtraktamentet i fjärde, resp. tredje klassen i resereglementet enligt kungörelsen den 26 februari 1918. Genom innevarande riksdags ovannämnda beslut hava sistberörda dagtraktamenten höjts till resp. 15 och 19 kronor. Konsekvensen har synts utskottet påkalla en motsvarande höjning av den i 42 § omhandlade traktamentsersättningen.

Under hänvisning till det ovanstående får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å motionerna I: 172, av herr Johan Johansson i Kälkebo m. fl., och II: 267, av herr Svedberg m. fl., antaga Kungl. Maj:ts ovan intagna förslag till förordning om uppskattning

av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringskatt med allenast den avvikelse, att 42 § i nedan angivna delar erhåller nedanstående av utskottet föreslagna lydelse:

42 §.

Ersättning — — — — befallningshavande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Av kommun valda ledamöter i uppskattningsnämnd äga åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med *elva* kronor om dagen dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden sammanträder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till och från sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller utgift för andra klass å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande samt landsting utsedda ledamöter i uppskattningsnämnd, sakkunnigt biträde hos uppskattnings- och granskningsnämnd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedda ledamöter i granskningsnämnd samt de uppskattningsnämndsordförande, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse före eller under granskningsnämndens sammanträde infunnit sig för upplysningars meddelande, äga åtnjuta, om de äro bosatta å annan ort än sammanträdesorten, traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som rese-

(Utskottets förslag.)

Av kommun valda ledamöter i uppskattningsnämnd äga åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med *femton* kronor om dagen dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden sammanträder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till och från sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller utgift för andra klass å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande samt landsting utsedda ledamöter i uppskattningsnämnd, sakkunnigt biträde hos uppskattnings- och granskningsnämnd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedda ledamöter i granskningsnämnd samt de uppskattningsnämndsordförande, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse före eller under granskningsnämndens sammanträde infunnit sig för upplysningars meddelande, äga åtnjuta, om de äro bosatta å annan ort än sammanträdesorten, traktamentsersättning

Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.

dagar med *fjorton* kronor om dagen och övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande resereglemente samt, om de äro bosatta å sammanträdesorten, traktamentsersättning med *elva* kronor om dagen. Ersättning efter ovan nämnda grunder tillkommer jämväl ledamot i granskningsnämnd, som efter kallelse av ordföranden inställt sig för att delta i protokollsjustering, samt uppskattningsnämndsordförande för närvaro vid sammanträde, som i 16 § omförmäles.

under såväl sammanträdes- som resedagar med *nitton* kronor om dagen och övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande reglemente samt, om de äro bosatta å sammanträdesorten, traktamentsersättning med *femton* kronor om dagen. Ersättning efter ovan nämnda grunder tillkommer jämväl ledamot i granskningsnämnd, som efter kallelse av ordföranden inställt sig för att delta i protokollsjustering, samt uppskattningsnämndsordförande för närvaro vid sammanträde, som i 16 § omförmäles.

Till gäldande — — — — i Stockholm av statskontoret.

Beträffande den del av propositionen, som avser täckande av de med uppskattningen förenade kostnader, kommer särskilt yttrande att framdeles i vederbörlig ordning avgivas, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 5 mars 1920.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

1) av herrar friherre *Fleming*, *Jesper* och *Lithander*, vilka anfört följande:

»I sitt anförande till statsrådsprotokollet framhåller finansministern, att första förutsättningen för anordnandet av den ifrågasatta markkupp-skattningen vore ett gillande i princip av jordvärde- eller jordrättestegringsskatten, och uti det från förra årets utskottsbetänkande citerade, nu av utskottet godkända uttalandet framhålles, att en rationell beskattning på förevarande område säkrast ernås på den *direkta vägen*. Ett bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 22 och förevarande utskottsbetänkande innebär sålunda otvetydigt ett principiellt ställningstagande till frågan i sin helhet, innebärande ett godtagande av såväl principen om jordvärde- eller jordrättestegringsskatt som ock, att denna nya beskattningsform bör uppbyggas såsom en direkt skatt, d. v. s. att skatten skall uttagas i den mån värdestegring inträder. Detta innebär att riksdagen nu, utan att närmare känna huru skatten kommer att utformas, dock skulle godkänna en beskattningsform, som kommer att verka som en typisk kapitalbeskattning.

Enligt vår uppfattning bör all skattepolitik inriktas på att statens såväl som kommunernas utgifter måste betalas av folkinkomsten under det löpande året. I den mån detta icke kan ske genom direkta skatter, utan att dessa uppdrivas till en så onaturlig höjd, att de i verkligheten komma att verka som kapitalskatter, måste man tillgripa indirekta skatter (tullar och acciser).

Utan tvivel är utvecklingen av vår skattepolitik icke inriktad på detta mål utan tvärtom inlänkad i banor, som komma att leda till en förbrukning av landets kapitaltillgångar för statens och kommunernas finansiella behov, och den nu ifrågavarande skatten skulle, såsom ovan framhållits, betyda ett fortgående å dessa banor.

Detta förhållande i och för sig synes oss utgöra fullt tillräckligt skäl för ett avslag å den kungl. propositionen, och härtill kommer det synnerligen outhärdliga skicket, varuti frågan om beskattningens utformning befinner sig, samt kommunalskattefrågans svävande läge.

Med stöd av det ovan sagda hava vi ansett, att utskottet bort hemställa:

att riksdagen, med bifall till motionerna I: 172, av herr Johan Johansson i Kälkebo m. fl., och II: 267, av herr Svedberg m. fl., måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 22.»

2) av herr *Boman*, som instämt i det yrkande, som gjorts i den av friherre Fleming m. fl. avgivna reservationen;]

3) av herrar *Wohlin*, *Jonsson* i Hökhult och *Olsson* i Kullenbergs-torp, vilka anförde:

»Vi medgiva principiellt lämpligheten av en jordvärde- eller jordräntestegringskatt å annan fastighet än jordbruksfastighet, men anse oss icke kunna för närvarande taga ståndpunkt till frågan om en sådan skatt å 'jordbruksfastighet eller del därav, som på grund av efterfrågan å mark för bostads-, industriellt eller därmed jämförligt ändamål äger värde utöver det, som fastigheten eller fastighetsdelen har i sin användning såsom jordbruksfastighet'. I motsats till departementschefen hysa vi vidare den bestämda uppfattningen, att stegring av fastighets jordbruksvärde icke bör underkastas beskattning. Ej heller anse vi hittills verkställda utredningar giva erforderlig vägledning för bedömande, huruvida beskattningsmetoden ifråga bör vara direkt eller indirekt. Grunderna för en blivande jordvärde- eller jordräntestegringskatt, såväl i nu anförda som andra hänseenden, synes oss böra var fastställda, innan uppskattning av mark för taxering till sådan skatt äger rum. Vissa bestämmelser i det föreliggande författningsförslaget, såsom föreskrifterna i 33 § om uppskattningsövernämnds tillsättande, kunna därtill ej av oss godkännas. På grund av vad nu anförts kunna vi icke biträda utskottets förslag, utan yrka avslag å den förevarande kungl. propositionen.»

4) av herrar *Wijk*, *K. A. Nilson* och *Olsson* i Ramsta mot viss del av motiveringen.